

[HABERLERSAMSUN](#)

[HTTPS://WWW.SAMUNGAZETESI.COM/KIZILIRMAK-DELTASI-KUS-CENNETİNDE-KURAKLIK-TEHDİDİ-YOK-OLMA-RİSKİ](https://www.samsungazetesi.com/kizilirmak-deltası-kus-cennetinde-kuraklik-tehdidi-yok-olma-riski)

Kızılırmak Deltası Kuş Cenneti'nde kuraklık tehdidi: Yok olma riski

UNESCO Dünya Geçici Miras Listesi'nde yer alan Kızılırmak Deltası Kuş Cenneti uzun süredir yağış düşmemesinden ve aşırı sıcaklardan dolayı kuraklık tehlikesi ile karşı karşıya kaldı. Prof. Dr. Cevdet Yılmaz, "Türkiye kurak bir sezon yaşıyor. Kızılırmak Deltası bir süre daha yağış almazsa sucul bitkiler ve diğer canlı hayatı başta olmak üzere deltada ekosistemi oluşturan doğal ortam tehlikeye girecek, bundan delta ile dolaylı ya da doğrudan ilişkili bütün kesimler etkilenecek" dedi

[Samsun](#)'un 19 Mayıs ve Bafra ilçe sınırları içinde kalan ve Türkiye'nin en önemli sulak alanlarından biri olan [Kızılırmak Deltası](#) Kuş Cenneti'ndeki [kuraklık](#) tehlikeli seviyeye ulaştı. Havadan görüntülenen deltada bazı bölümlerde çatlayan topraklar ve azalan su seviyesi dikkat çekti.

"TÜRKİYE KURAK BİR SEZON YAŞIYOR"

Türkiye'de son aylarda giderek şiddetini arttıran sıcak havanın tesirini gösterdiği en önemli yerlerden birinin de sulak alanlar olduğunu ifade eden Prof. Dr. Cevdet Yılmaz, "Türkiye kurak ve sıcak bir sezon yaşıyor. Şu sıralar çok sık yaşanmaya başlayan orman yangınlarıyla bunu daha net görebiliyoruz. Sıcaklıktan etkilenen diğer önemli yerlerden biri de sulak alanlardır. Sulak alanlarındaki bu kuraklık bizim için en önemli ikaz noktalarından biridir. Kuraklığın canlı hayatına mevcut ve muhtemel etkilerini sulak alanları yakından gözlemeyerek daha net bilgi sahibi olabiliyoruz. Sulak alanlar geçmişte çok önemli değildi. Hatta bir zamanlar DSİ bunlardan bazılarını tarım alanı haline getirmeye çalışmıştı. Sonra bu yanlıştan dönüldü. Günümüzde sulak alanların korunmasına ve yaşatılmasına birçok kurum gibi DSİ de destek veriyor. Çünkü tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de sulak alanların önemi artık daha iyi anlaşılmış durumda. Dünyamız insan eliyle hızla değiştiriliyor. Hava, su, toprak eski halinde değil. İşte sulak alanlar henüz bozulmamış ekosistemleriyle dünyada canlı yaşamının nasıl sürdürülebileceğine dair ipuçlarını bize veren ortamlardır. Aynı sulak alanlar insan müdahalesi söz konusu olduğunda ekosistemin nasıl bozulduğunu da bize gösteriyor. Kızılırmak Deltası sulak alanı da insan eliyle hızla bozulan, koruma kararları alınarak bu bozulmanın durdurulmaya çalışıldığı ekosistemlerden biri olarak ülkemiz ve

Samsun için son derece önemli bir alandır. Burası çevresi ile izole olmuş bir sulak alan değildir. Hemen yakınında tarım yapılan, tarımsal faaliyet ile hayvancılık ve balıkçılığın iç içe olduğu, sazlıklar, kuş üreme ve barınma ortamları, yılkı atları, mandacılık vb. birçok unsurun bir arada görüldüğü, günümüzde bunların turizm faaliyetleri ile birlikte her birinin ayrı ayrı etkilediği ve etkilendiği bir alan olarak dikkati çekmektedir. Bu sahada kuraklık ve yağış yetersizliğine ek olarak göllerin akarsularla yeterince beslenememesi, göl yüzeylerinden mevcut suyun da buharlaşma gibi faktörlerin etkisiyle giderek azalması ve çekilmesi sadece sulak alana zarar vermekle kalmıyor, aynı zamanda yukarıda ifade edilen diğer ilişkileri de etkiliyor, onların sürdürülebilirliğine de zarar veriyor. Bu nedenle delta sahasındaki su kaynakları sulak alanın devamlılığı için son derece gereklidir" diye konuştu.

"TÜRKİYE'DEKİ KURAKLIĞIN SAMSUN'A ETKİLERİNİ KIZILIRMAK DELTASI'NDA GÖRÜYORUZ"

Su azaldığında deltadaki sucul bitkilerin de ortadan kalkma riskinin olduğuna dikkat çeken Cevdet Yılmaz, "Mandalar vasıtasıyla insanlar büyük bir ekonomik gelir bekliyor. Mozzarella peyniri mandadan elde ediliyor. Samsun'dan Türkiye ve dünyaya armağan olarak sunulan Bafra pidesi gibi lezzetlerin yanında manda

kaymağından elde edilen Bafra lokumu da yine delta sahasında bulunan manda varlığı ile ilişkili. Mandaların yaşaması için sulak alana ihtiyaç var. Sulak alanlardaki suyun çekilmesi sadece mandaları etkilemiyor, kalıcı ve göçmen kuşlar dâhil birçok canlıyı etkiliyor. Bu anlamda Türkiye'deki kuraklığın Samsun'a ve deltaya etkisini hem çok yakından görüyoruz hem de bunun çok iyi izlenmesi gereken bir süreç olduğunu düşünüyoruz. Bu süreci iyi gözlemleyebilirsek ülkemizdeki kuraklığın muhtemel etkilerini tespit edebilir, ona göre tedbirler alabiliriz. Şu anki görünümüyle Kızılırmak Deltası kuraklığın bizi nasıl bir netice ile karşı karşıya bırakacağı hakkında önemli ipuçları veriyor. Delta sahasındaki göllerde su seviyesinin 10 santim düşmesi bile, sahada eğimin neredeyse sıfıra yakın olması nedeniyle, çok geniş alanları susuz kalabiliyor ve göl tabanlarında derin yarıklar oluşabiliyor. Böylece delta sahasındaki kuraklık yüzeydeki ot örtüsünü etkilediği gibi kuşların barınma alanlarını da tehdit etmektedir. Karadeniz'i aşır gelen kuşların bu sulak alanı gördükten sonra burada mola verdiklerini biliyoruz. Su yüzeylerindeki çekilme göçmen kuşların buraya ilgisini azaltacaktır. Oysa biz delta sahasını 'Kuş Cenneti' olarak isimlendiriyoruz. Umarız kuraklık geçici olur ve sonbahar yağışlarının erken gelmesiyle delta sahasında kalıcı etkiler bırakmadan göllerimiz tekrar eski seviyelerine ulaşır ve göçmen kuşlar da konaklamak için deltayı tercih ederler. Fakat bizim şu anda, bu kurak dönemde su kaynaklarının azalması, göllerin çekilmesi, susuz yüzeylerin çatlayarak kalın yarıklar oluşması sürecini iyi takip etmemiz, kuraklığın sürmesi durumunda ne yapmamız gerektiği konusunda bilimsel çalışmalara ağırlık vermeli, sahayı çok yakından gözlemlemeye devam etmeliyiz. Çünkü bugünkü gözlemlerimiz gelecek için ipuçları barındırıyor" şeklinde konuştu.

"DEVAM EDERSE DELTA GİBİ SULAK ALANLARIN YAŞAMA ŞANSI KALMAYACAK"

"Kuraklık yıldan yıla artarak devam ederse delta gibi sulak alanların yaşama şansı kalmayacak" diyen Prof. Dr. Yılmaz şunları söyledi: "Deltanın yağış alamaması ve diğer kaynaklarla beslenememesi durumunda birçok olumsuzluk yaşanacaktır. Örneğin, sucul bitkiler kuruyacak, balıkçılık azalacak, sazlıklar gelişmeyecek, bu tür

bitkilerin yok olmasıyla bunların içlerinde ve aralarında yuva yapan, yavrulayan kuşların üreme ortamları kalmayacak, kısaca delta sahasındaki canlıların varlıklarını tehlikeye girecek. Umarız kuraklık kısa süreli olur. Çünkü kısa süreli kuraklıklar çok önemli değil. Nitekim Anadolu insanı binlerce yıldır uyguladığı nadas sistemi ile kurak geçen yıllara uyum sağlamış. Fakat kuraklık sürekli olduğunda buna dayanacak bir güç yok. Kuraklık 3-4 yıl olduğunda nadas da fayda etmiyor. Delta için de aynı şeyleri söyleyebiliriz. Burada da belki iki üç aylık bir kurak dönem kalıcı etki yapmayabilir. Fakat tüm dünyada kendisini hissettiren küresel ısınmanın etkisiyle sıcaklık ve kuraklık artar ve süresi de uzarsa bundan deltanın etkilenmemesi mümkün değildir. Böyle bir durumda Kızılırmak'tan buraya su aktarabilir miyiz? Drenaj kanallarını sulak alanlar ile buluşturabilir miyiz? Bunu yaparken şu anda tarımda kullanılan ilaçların deltaya zarar vermemesi için ne tür tedbirler almalıyız? Küresel ısınma ile deniz seviyesi yükseldiğinde bundan en çok delta yüzeyleri etkilenecek. Kara yüzeyinde su azalırken deniz suyu istilasına karşı tuzlu suları buradan uzak tutmak için ne yapabiliriz? Bu ve buna benzer daha birçok soru deltaların geleceğini ilgilendirmektedir. Bizler şu anki kuraklığın muhtemel etkileri başta olmak üzere bugünden yarına hiç ara vermeden gözlemlerimize devam etmeli, gerektiği zaman gerekli müdahaleleri yapabilmek için her türlü bilgi ve donanıma sahip olmalıyız. Ancak bu şekilde gözbebeğimiz deltamızı UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne sokabilir ve gelecek nesillere ulaştırabiliriz.”

